

Muistelmia matkan varrelta

Huono kesä

Silloin tällöin tulee vastaan huono kesä. Kasvuturve kuivaa kentällä hyvin hitaasti. Kun pouta-kausi alkaa, pitää odottaa vähintään viikko ennen kuin jyrshintä suon pinnalta voidaan aloittaa. Jyrshintän jälkeen irrotettu turvekerros käännetään ehkä pariin kertaan, ennen kuin satoa voidaan lähteä kokoamaan aumaan. Jotta saadaan riittävästi turvetta koko vuoden tarpeisiin, täytyy olla usean viikon pouta-kausi.

Minä olin mukana Turveteollisuusliiton hallituksessa. Tätä kautta pidin hyvät suhteet muihin turvetuottajiin.

Meille syntyi minun aikani kolmena vuotena tilanne, että raakaturvetta ei saatu itse nostettua riittävästi vuoden tarpeisiin. Ostimme kahtena vuotena Lohjalta ja yhtenä vuotena Vapolta niin paljon, että tehdas pyöri ympäri vuoden.

Mönkijä

Satoturpeella oli suokulkuneuvona leveäpyöräinen mönkijä. Pääasiallisesti se oli työjohtajien käytössä. Suoalueet olivat varsin laajoja ja kiihkeimpänä turpeenostokautena oli aina kiire. Minäkin kokeilin joskus ajaa mönkijällä. Ei matkanteko ollut helppoa. Mönkijä on kolmepyöräinen, edessä yksi ja takana kaksi pyörää. Kun sillä ajaa täytyy kurvissa kallistaa väärälle puolelle. - Kerran Viljo Puustjärvi oli myös ajokokelaana. Lopputulos oli, kuten arvata saattoi. Mutta me nostimme professorin ja mönkijän ojasta.

Lentäjä Jouppila

Satoturpeella oli tuotannon alla riittävästi turvekenttiä ainakin minun aikani Eurajoen ja Kiukaisten kuntien alueilla. Kentät olivat vielä yhtenäisenä ketjuna. Lisäksi meillä oli vielä vuorattuna lisää alueita Eurajoen (joki) toisella puolella. Jotta nämä alueet voitaisiin ottaa tuotantokäyttöön, olisi pitänyt rakentaa vankka silta joen yli.

Tätä tarkoitusta varten pyysin Heikki Jouppilaa lentokoneella kiertämään alueiden yllä. Heikki lensi ja minä näin tarpeeksi. Ehkä me vielä maksettiinkin lennosta jotakin. En muista.

Sitten valtio päätti rauhoittaa nämä joen takaiset suoalueet. Me teimme laskelmat, miten paljon me menetämme, kun meiltä viedään tällainen raaka-ainearasto. Sitten pidettiin oikeuden istunto Eurajoen kunnantalolla. Paikalla olimme Arto Alho juristina ja minä sekä huomattava joukko maanomistajia, jotka olivat 50 vuoden vuokrasopimuksella vuokranneet alueet Satoturpeelle. Minä esitin oikeudelle laskelmat Satoturpeen menetyksistä. Useita miljoonia. Jossakin vaiheessa oikeuden puheenjohtaja kysyi, millainen hinta vuokrauksesta on maksettu. Vastasin, että yksi marka hehtaarilta. Silloin joku sieltä isäntien keskuudesta sanoi ääneen: ON MAKSETTU.

Tämä rauhoitusvaihe oli vielä kesken kesällä 1988, kun Hankkija myi Satoturpeen Kekkilälle. Kauppakirjassa oli ehto, että jos korvaus tulee, se jaetaan puoliksi Hankkijan ja Kekkilän kesken. – Saivat kai miljoonansa.

Tekohampaat

Eurajoen tehdasta suunniteltaessa uuden, nopean ja varman paalaus koneen suunnittelu perustui meillä ja muualla käytössä olleiden koneiden toimintaan ja niistä saatuihin kokemuksiin. Omalla väellä ja MKT-tehtaiden suunnittelijoiden kanssa päädyttiin karuselli-tyyppiseen koneeseen. Koneen toimiessa käyttäjinä tarvittiin vain kaksi miestä.

Karusellissa oli viisi vaihetta, Ensimmäiseen vaiheeseen mies laittoi tyhjän muovisäkin kaappiin ja sulki kaapin oven. Toisessa vaiheessa hihnalta tuli tarkka määrä turvetta säkkiin. Kolmannessa hydraulinen puristin painoi turpeen tiukalle paaliksi. Neljännessä mies laittoi puristetun turpeen päälle vanerilevyn, viikkasi muovipäällisen ja ampui nitojalla paalin kiinni. Viidennessä vaiheessa paali kaatui kuljetushihnalle ja jatkoi lavaukseen.

Koneen käydessä työ oli pakkotahtista ja kummallakin miehellä oli kiire. Kerran sulkijamies aivasti voimakkaasti, jolloin hänen tekohampaansa lensivät avonaiseen pintaturpeeseen. Mies pisti vanerilevyn paikalleen ja sulki. Oli kiire.

Jälkeenpäin mies huomasi tekohampaiden puuttuvan. Avattiin monta paalia, mutta hampaita ei löytynyt. Itse hän arveli, että hampaat olivat ehkä jääneet kotiin juomalasiin.

Parin kuukauden kuluttua Tanskasta tuli teleksillä tieto, että puutarhalla taimia ruukutettaessa oli löytynyt tekohampaat. Mies sai hampaansa takaisin. Ei ollut kiirehtinyt ja hankkinut uusia hampaita. Aina ei kaikissa asioissa kannata kiirehtiä.

Japani

Meidän Japanin edustajana oli Yamacuchi -niminen mies. Hän oli puutarha-alan ammattilainen, jolla oli muitakin yhteyksiä Eurooppaan. Hänen saksalainen isänsä oli tullut Japaniin lähetysaarnajana ja avioitunut japanilaisen kanssa.

Meidän vientikuljetuksemme toteutettiin rautateitse Neuvostoliiton halki Nahodkaan ja sieltä edelleen laivalla Yokohamaan. Tuonti Japanista Eurooppaan oli paljon suurempi kuin vienti sinne päin. Näin ollen tyhjiä kontteja kulki paljon Siperian radalla. Näitä paluukontteja me ostimme varsin edullisesti.

Kun Yamacuchi oli ensimmäisen kerran Eurajoella ja menimme autolla Raumalle hotelli Cumulukseen, hän kertoi matkalla Tokiossa olevan yli 10 miljoonaa asukasta. Hän itse asuu Yokohamassa, jossa on vain pari miljoonaa. Kerroin, että Raumalla on 30 tuhatta. Kun olimme Rauman keskustassa, hän kysyi: ”Olemmeko me nyt tulossa Raumalle?” Sanoin, että olemme jo keskellä.

Jollakin matkalla Yamacuchi osti porilaisesta liikkeestä kolme nahkatakkia. Yhden vaimolle, yhden sihteerille ja yhden rakastajattarelle.

Kun Eero-Heikki vei mennessään meiltä Wolfgeräten, jouduimme hankkimaan myyntiin uuden merkin. Päädyimme japanilaiseen Kamaki-merkkiin. Heillä oli tehdas Osakassa. Me tapasimme heidän edustajansa, pikku miehen, nimeltään Kataoka, jolla oli assistenttina Gisimoto- niminen kaveri.

Persia

Meidän edustajana ja maahantuojana oli Shaahin aikana Said Abbabour-niminen mies. Hän oli jo silmin nähden varsin yläluokkainen. Oli silloin tällöin kutsuttuna Shaahin hovin juhliin. Abbasbourilla oli kuvankaunis tytär, joka opiskeli Sveitsissä. Abbaspour kävi kerran Suomessa (ehkä 1979). Hän arveli, että Helsingin lentoasema on Euroopan pienin.

Me myimme Persiaan ruukutusturpeeksi meidän keskikarkeaa laatua. Toimitus tapahtui konteissa Neuvostoliiton läpi Djulfaan, mikä on raja-asema. Sieltä edelleen autolla käyttökohteisiin.

Karvalakki

Satoturpeella oli miellyttävä kontakti Etelä-Afrikkaan. Todellista vientiä sinne ei paljon ollut, mutta silloin tällöin jokunen kontti kuitenkin. Meidän edustajana oli Willem Hanekom- niminen mies. Hollantilaisperäinen. Buurien jälkeläisiä. Willem kävi pari kertaa Euroopan matkojensa yhteydessä Eurajoella. Willem osti Raumalta aidon suomalaisen karvalakin lahjaksi pihamiheelleen. Hän nimitti pihamiestä gardenboy'ksi. Kuitenkin tämä oli jo vanha mies, Willemia paljon vanhempi, bushmanni. Myöhemmin Willem kertoi, että tämä pikkumies piti karvalakkia usein päässään ja toiset bushmannit olivat kateellisia. Kenelläkään muulla ei sellaista ollut.

Meidän kauppa jatkui Etelä-Afrikkaan rotuerotteluajan loppuun saakka. Sitten Suomen hallitus kielsi kaikki kauppasuhteet sinne.

Etelä-Afrikassa on sellainen ylänköalue, jossa vuotuinen lämpötilan vaihtelu pysyy normaalisti +/- 4°C. Tällä alueella viljellään monien sellaisten kasvien siemeniä, joita muualla ei viljellä.

Mikko Voutilainen